

2019

VALSTYBINĖS
MOTERŲ IR VYRŲ
LYGIŲ GALIMYBIŲ
2015–2021 METŲ
PROGRAMOS
ĮGYVENDINIMO 2019
METAIS
TARPINSTITUCINĖ
ATASKAITA

Turinys

Turinys	1
Santrumpų sąrašas	3
Įvadas	4
Apibendrinimas	4
Rezultatai	6
PIRMASIS PROGRAMOS TIKSLAS Skatinti vienodas moterų ir vyrų galimybes užimtumo ir darbo srityje	6
1 uždavinys. Mažinti moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumus	6
2 uždavinys. Mažinti sektorinę ir profesinę darbo rinkos segregaciją pagal lytį	8
3 uždavinys. Didinti moterų, ypač kaimo, galimybes imtis verslo ir jį plėtoti	9
ANTRASIS PROGRAMOS TIKSLAS Siekti subalansuoto moterų ir vyrų dalyvavimo priimant sprendimus ir einant aukščiausias pareigas	10
4 uždavinys. Skatinti moterų motyvaciją ir gebėjimus dalyvauti priimant sprendimus, kurti moterų karjerai palankią aplinką	10
TREČIASIS PROGRAMOS TIKSLAS Didinti moterų ir vyrų lygybės institucinių mechanizmų efektyvumą	14
5 uždavinys. Didinti valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, teisėsaugos pareigūnų, žurnalistų ir kitų darbuotojų gebėjimus integruoti lyčių aspektą	14
6 uždavinys. Padėti savivaldybėms imtis veiksmų, užtikrinančių lygias moterų ir vyrų galimybes	17
8 uždavinys. Plėtoti moterų ir vyrų lygybės statistinę informaciją, papildyti ją naujais, su kitomis valstybėmis palyginamais statistiniais rodikliais	18
KETVIRTASIS PROGRAMOS TIKSLAS Skatinti lyčių aspekto integravimą	19
ŠVIETIMO IR MOKSLO SRITYJE	19
9 uždavinys. Skatinti merginas ir vaikus rinktis „netradicines moterims ir vyrams“ studijų kryptis, profesijas	19
11 uždavinys. Skatinti nediskriminacinį požiūrį į moteris ir vyrus vadovėliuose ir kitoje mokymo medžiagoje	19
SVEIKATOS APSAUGOS SRITYJE	20

12 uždavinys. Užtikrinti gimdos kaklelio, krūties, prostatos vėžio patikros galimybę ir informacijos apie tokią patikrą teikimą	20
KULTŪROS SRITYJE	20
14 uždavinio „Vertinant šalies kūrėjų indėlį į kultūrą ir meną, skatinti laikytis lyčių lygybės principo“ ir 15 uždavinio „Skatinti didesnę vyrų dalyvavimą kultūrinėse iniciatyvos	20
APLINKOS SRITYJE	21
16 uždavinys. Didinti visuomenės informuotumą aplinkos klausimais.....	21
17 uždavinys. Skatinti nevyriausybinių organizacijų aktyvumą aplinkos srityje integruojant lyčių aspektą	21
KRAŠTO APSAUGOS SRITYJE	22
18 uždavinys. Didinti specialistų, galinčių konsultuoti ir mokyti moterų ir vyrų lygybės klausimais ir dirbti tarptautinėse misijose patarėjais, skaičių	22
TEISINGUMO PRIEINAMUMO SRITYJE.....	23
19 uždavinys. Gerinti visuomenės, ypač kaimo moterų, informuotumą apie teisių gynimo priemones, įskaitant galimybę gauti nemokamą teisinę pagalbą.....	23
TARPTAUTINIO BENDRADARBIAVIMO SRITYJE	24
20 uždavinys. Didinti Lietuvos indėlį tarptautinių organizacijų veikloje, susijusioje su moterų ir vyrų lygybės politikos įgyvendinimu, ir skleisti Lietuvos gerąją patirtį.....	24

Santrumpų sąrašas

AM – Aplinkos ministerija
CEDAW – JT Moterų diskriminacijos panaikinimo komitetas
DB – Demokratijos bendrija
EIGE – Europos lyčių lygybės institutas
EM – Energetikos ministerija
ES – Europos Sąjunga
FM – Finansų ministerija
JT – Jungtinės tautos
KAM – Krašto apsaugos ministerija
KM – Kultūros ministerija
KMUIC – Kauno moterų užimtumo informacijos centras
LDB – Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
LKT – Lietuvos kultūros taryba
LGPC – Lygių galimybių plėtros centras
LMLO – Lietuvos moterų lobistinė organizacija
LSD – Lietuvos statistikos departamentas
MIC – Moterų informacijos centras
MITA – Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra
NTA – Nacionalinė teismų administracija
NVO – Nevyriausybinės organizacijos
Programa – 2015 m. vasario 4 d. Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu Nr. 112 patvirtinta Valstybinė moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 m. programa
SADM – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
SAM – Sveikatos apsaugos ministerija
ŠU – Šiaulių universitetas
URM – Užsienio reikalų ministerija
ŪM – Ūkio ministerija
VB – Valstybės biudžeto ministerijoms ir įstaigoms, įgyvendinančioms programą, skirtą bendrųjų asignavimų dalis (Eur) Veiksmų plano priemonėms įgyvendinti
VDI – Valstybinė darbo inspekcija Veiksmų planas – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. balandžio 13 d. įsakymu Nr. A1-199 patvirtinto Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos įgyvendinimo veiksmų plano 2015–2017 metams
VLK – Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos
VP – Veiksmų planas
VRM – Vidaus reikalų ministerija
ŽTT – Žmogaus teisių tarybos
ŽŪM – Žemės ūkio ministerija

Ivadas

Šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. balandžio 13 d. įsakymu Nr. A1-199 patvirtinto Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos (toliau – Programa) įgyvendinimo veiksmų plano 2018–2021 metams (toliau – Veiksmų planas) priemonių, numatytų 2019 metams, įgyvendinimą.

Programos tikslas – nuosekliai, kompleksiškai ir sistemingai spręsti moterų ir vyrų lygybės problemas visose srityse ir užtikrinti Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatų įgyvendinimą. Šio įstatymo 4 straipsnis numato valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigą įgyvendinti moterų ir vyrų lygias teises, rengti ir įgyvendinti priemones, skirtas moterų ir vyrų lygioms galimybėms užtikrinti.

Programos vykdymą koordinuoja ir ataskaitas rengia Moterų ir vyrų lygių galimybių komisija, sudaryta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. kovo 6 d. nutarimu Nr. 266.

Programa finansuojama iš atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ministerijoms ir įstaigoms, atsakingoms už priemonių įgyvendinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų, ES fondų ir kitų lėšų, gautų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Apibendrinimas

2019 metais buvo įgyvendinama ketvirtoji Valstybinė moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 4 d. nutarimu Nr. 112 „Dėl Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos patvirtinimo“, kurioje dėmesys ir toliau buvo skiriamas vienodų moterų ir vyrų galimybių užimtumo ir darbo srityje skatinimui, moterų ir vyrų skaičiaus balanso priimant sprendimus ir užimant aukščiausias pareigas siekti, moterų ir vyrų lygių galimybių įgyvendinimo institucinių mechanizmų plėtrai bei stiprinimui, horizontaliam lyčių lygybės integravimui visose srityse bei ES ir tarptautinio bendradarbiavimo įsipareigojimų vykdymui.

2019 m. patvirtintas atnaujintas Programos įgyvendinimo Veiksmų planas, kuriame konkrečiau orientuotasi į moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumą mažinimą, sektorinės ir profesinės darbo rinkos segregacijos pagal lytį mažinimą, moterų motyvaciją ir gebėjimus dalyvauti priimant sprendimus, palankios moterų karjerai aplinkos kūrimą, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, teisėsaugos pareigūnų, žurnalistų ir kitų darbuotojų gebėjimų integruoti lyčių aspektą didinimą, pagalbą savivaldybėms imantis veiksmų, užtikrinančių lygias moterų ir vyrų galimybes, teisės aktų, sprendimų projektų poveikio lytims vertinimą ir kt.

Iš 2019 m. metais 76 numatytų - įgyvendintos **62 priemonės**. Prie jų įgyvendinimo prisidėjo nemažai LR Ministerijų, viešojo sektoriaus įstaigų bei institucijų. Dauguma priemonių buvo finansuotos iš valstybės biudžeto ministerijoms ir įstaigoms, įgyvendinančioms programą, skirtą bendrųjų asignavimų (toliau – VB) ir dalis iš ES struktūrinių fondų lėšų.

Didelė dalis vykdytų priemonių buvo švietėjiškos ir mokomojo pobūdžio. Organizuoti įvairūs mokymai valstybės tarnautojams, diplomatom, policijos pareigūnams, kariams, socialiniams partneriams, vadovėlių turinio vertintojams, kt. siekiant padidinti jų gebėjimus lyčių lygybės srityje.

Dėmesys skirtas darbo užmokesčio tarp moterų ir vyrų mažinimui. Įgyvendinant Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) inicijuotą, Europos Komisijos kofinansuojamą, projektą - kartu su partneriais Mykolo Romerio universitetu ir Moterų informacijos centru vykdytos įvairios veiklos: atliktas tyrimas siekiant išsiaiškinti su lyties aspektu susijusias Lietuvos vyrų ir moterų nuostatas ir elgseną darbo rinkoje bei šeiminio gyvenimo kontekste, jų gebėjimus planuoti asmeninius finansus, pastangas tobulėti, norą investuoti, siekti karjeros, plėtoti verslą bei kitus pajamų bei pensijos dydį ir skirtumą pagal lytį sąlygojančius veiksnius. Sukurtas internetinis tinklapis www.polygiai.lt, kuriame pateikiami gerosios praktikos pavyzdžiai. Parengti praktiniai vadovai valstybės institucijoms, darbdaviams ir esamiems bei būsimiems darbuotojams. Pastebėta, kad gerėjanti ekonominė ir socialinė situacija daro teigiamą įtaką tiek moterų, tiek vyrų ekonominei padėčiai ir kartu lygybei. Tačiau išlieka lyčių segregacija švietime ir darbo rinkoje, nepakankamas moterų dalyvavimas ekonominių ir politinių sprendimų priėmime, taip pat vis dar reikalinga toliau įgyvendinti priemones, skirtas darbo užmokesčio atotrūkiui mažinti, nors tendencija yra gerėjanti.

2019 metais, taip pat orientuotasi į moterų ir vyrų padėties skirtumų mažinimą savivaldybių lygmeniu. Įgyvendinant projektą „Savivaldybės sėkmės kodas – Lyčių lygybė“, per įvairias veiklas sistemiškai siekta ugdyti viešojo sektoriaus subjektų, dirbančių savivaldoje, sąmoningumą lyčių lygybės klausimais, gebėjimus atpažinti moterų ir vyrų (ne)lygybę lemiančius veiksnius, kurti ir diegti tikslines priemones lygioms galimybėms užtikrinti.

Siekiant didinti visuomenės palankumą - nuosekliai įgyvendintos įvairios informacinio pobūdžio veiklos. Prisidėta prie lyčių lygybės iniciatyvų skatinančių nestereotipinį požiūrį į moteris ir vyrus, jų sklaidos ir įtvirtinimo. Galima teigti, kad tikslingas lyčių lygybės problematikos ir naudos matomumo didinamas – turėjo akivaizdžią teigiamą įtaką. 2017 metais atlikto „Moterų ir vyrų padėties skirtumai Lietuvoje“ tyrimo duomenimis, visuomenės požiūriu, lygias vyrų ir moterų galimybes ir situacijos pokytį per pastaruosius metus teigiamai vertino 43 proc. apklaustųjų. Tuo tarpu 2019 metų tyrimo rezultatai rodo, kad visuomenės dalis, teigiamai vertinanti moterų ir vyrų lygybės pokyčius visose srityse pakilo per 6 proc. ir šiuo metu viso sudaro 49 proc.

Siekiant stiprinti pažangų Lietuvos įvaizdį ir matomumą lyčių lygybės ir moterų teisių užtikrinimo srityje ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje, daug dėmesio skirta prof. D. Leinartės pasirengimui dalyvauti Jungtinių Tautų Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto narių rinkimuose, kurie įvyks 2020 m. birželio 29 d. pristatant ją tarptautinėse organizacijose, Europos Sąjungos ir kitose valstybėse bei remiant ir viešinant kitas jos veiklas.

Rezultatai

PIRMASIS PROGRAMOS TIKSLAS

Skatinti vienodas moterų ir vyrų galimybes užimtumo ir darbo srityje

1 uždavinys. Mažinti moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumus

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.1 „Vykdėti moterų ir vyrų pajamų atotrūkio tyrimus ir jų rezultatų pritaikymo sklaidą“, 2019 metais įgyvendinant Europos Komisijos finansuojamą projektą „Pajamų atotrūkio tarp moterų ir vyrų mažinimas“ Mykolo Romerio universitetas atliko tyrimą „Darbo užmokesčio ir pensijų atotrūkio tarp moterų ir vyrų priežasčių analizė“. Tyrimo rezultatai prieinami interneto svetainėje www.polygiai.lt (<https://www.polygiai.lt/priezasciu-analize/>). Nustatyta, kad pagrindinės darbo užmokesčio atotrūkio tarp moterų ir vyrų priežastys Lietuvoje yra šios: moterų dvigubas užimtumas rinkos ekonomikoje ir šeimos rūpybos ekonomikoje; skirtingas moterų ir vyrų užimtumo ir nedarbo lygis; horizontalioji moterų ir vertikalioji moterų segregacija darbo rinkoje; moterų diskriminacija sprendimų priėmimo srityje ir valdyme; didėjantis išsilavinusių moterų nedarbas; profesinės karjeros ir šeimos gyvenimo derinimo sunkumai ir darbas ne pilną darbo dieną; moterų diskriminacija priimančią darbą; darbo užmokesčio diskriminacija pagal lytį (mažesnis darbo užmokestis už vienodos vertės darbą). Vienas iš pagrindinių nedarbo Lietuvoje bruožų – didėjantis aukštos kvalifikacijos ir su aukštu išsilavinimu moterų nedarbas. Tai reiškia, kad, viena vertus, moterys, turinčios aukštąjį ir aukštesnįjį išsilavinimą, negali pilnavertiškai savęs realizuoti Lietuvoje, antra vertus, valstybė neracionaliai naudoja žmogiškuosius išteklius. Išsilavinusių moterų nedarbo rodiklis 2008 - 2011 m. sumažėjo 3,9 proc. punkto.

Taip pat atliktas Lietuvos įmonių ir įstaigų darbuotojų ir darbdavių tyrimas siekiant išsiaiškinti su lyties aspektu susijusias Lietuvos vyrų ir moterų nuostatas ir elgseną darbo rinkoje bei šeiminiame gyvenime kontekste, jų gebėjimus planuoti asmeninius finansus, pastangas tobulėti, norą investuoti, siekti karjeros, plėtoti verslą bei kitus pajamų bei pensijos dydį ir skirtumą pagal lytį sąlygojančius veiksnius. Tyrimu nustatyta, kad bendram moterų ir vyrų darbo užmokesčio atotrūkiui įtaką daro tokie veiksniai, kaip vadovaujamų pareigų užėmimas, kvalifikacija tam tikroje geriau apmokamoje ekonominės veiklos srityje, darbas ne visą darbo dieną, darbo bei šeimos pareigų derinimas ir kiti veiksniai. Ir tik dalį iš bendrojo atotrūkio sudaro diskriminacinis atlyginimas, t. y. mažesnis darbo užmokestis už vienodos vertės darbą.

Sugretinus tyrimo metu gautus diskriminacinio darbo užmokesčio dėl lyties rezultatus su darbo užmokesčio skirtumais pagal amžiaus grupes, galima daryti išvadą, kad labiau diskriminuojamos moterų amžiaus grupės yra: 30-39 m., kai moterys daro pertrauką karjeroje dėl motinystės, dažniau šiame amžiuje turi derinti profesinį ir šeimos gyvenimą (pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, didžiausias atotrūkis – taip pat 35-44 m. amžiaus darbuotojų), ir 50-59 m. amžiaus grupė.

Parengti praktiniai informaciniai vadovai darbdaviams, esamiems ir būsimiems darbuotojams ir valstybės institucijoms siekiant moterų ir vyrų darbo užmokesčio ir pensijų atotrūkį.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.3 „Organizuoti tikslinėms grupėms (socialiniams partneriams, žiniasklaidai, politikos formuotojams) informacinius seminarus moterų ir vyrų darbo užmokesčio, pajamų ir pensijų skirtumų bei jų priežasčių temomis“, 2019 m. gruodžio

17 d. Trišalės tarybos posėdyje Mykolo Romerio universitetas pristatė projekto „Pajamų atotrūkio tarp moterų ir vyrų mažinimas“ įgyvendinimo metu atliktų tyrimų rezultatus. Informacijos sklaida vyko.

Buvo parengti trys straipsniai (Elta, LRT, SADM) apie projekto veiklas.

Publikuoti straipsniai interneto tinklapyje www.lygus.lt: „Skirtumas tarp moterų ir vyrų atlyginimų šiandien – skurdi senatvė rytoj“; „Nebūsi fizike, nes esi tik mergaitė“; „XXI amžius, o darbo užmokestis vis dar priklauso nuo lyties“; „Vyrai – stereotipų įkaitai“; „Kaip užauginti moterį lyderę“; „Mes saugūs savo mieste“ konferencija kvietė susimąstyti, ar tikrai esame saugūs.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.4 „Parengti Lygiausios darbovietės nominavimo tvarką ir ženklą (logotipą), kasmet organizuoti Lygiausios darbovietės atranką ir apdovanojimus“, 2019 metais, buvo suorganizuotas Lygiausios darbovietės konkursas, išrinktos ir apdovanotos labiausiai lyčių lygybės principais besivadovaujančios darbovietės. Konkursas startavo 2019 m. lapkričio 22 d. ir iki gruodžio 27 d. pasiekė 155 dalyvius, atsakiusius į konkurso anketą. Viso apdovanotos 5 darbovietės.

Lygiausios darbovietės konkursas pristatytas susitikime su socialiniais partneriais, renginio „Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra: Kas? Kaip? Kodėl?“ metu, demonstruojant konkurso istorijos 2006–2019 metų laikotarpio prezentaciją.

Siekiant renginio matomumo, bei didinti visuomenės teigiamą požiūrį į moterų ir vyrų lygybę - visus metus buvo vykdyta socialinė kampanija. Jos metu: paskelbtos 6 žinutės socialiniuose tinkluose, kurių turinys pasiekė 57 543 auditoriją, siųstas naujienlaiškis, kurį atsidarė 300 vartotojų, parengti du straipsniai – „[Lygios galimybės darbe – misija įmanoma?](#)“ bei „Interviu su Lygiausios darbovietės 2019 m. nominantu – bendrovės SDG Kaunas vadovu Eduardu Jasu“.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.5 „Organizuoti informacinę kampaniją apie moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumus (vienodo darbo užmokesčio dienos renginiai, videofilmukas)“, 2019 metais buvo parengti du video filmukai apie darbo užmokesčio atotrūkį ir jo priežastis: <https://www.youtube.com/watch?v=WX7KR1xX-0s>; <https://www.youtube.com/watch?v=6ITuHPCfoeQ>

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.7 „Organizuoti mokymus apie lyčių lygybės planavimo priemonių įgyvendinimą darbovietėse valstybinių ir (ar) privačių įmonių vadovams“, 2019 m. atnaujinta teorinio mokymo grupės programa skirta valstybinių ir privačių įmonių vadovams apie lyčių lygybės planavimą darbovietėse. Skaidrės papildytos naujausia statistine informacija, numatyta nauja mokymų dienotvarkė bei tobulintas mokymo turinys. Rugsėjo mėnesį praversti įvadiniai mokymai 12 asmenų. Gruodžio mėnesį - 10 asmenų. Kvietimai įmonėms dalyvauti mokymuose siūsti asmeniškai bei pasitelkiant Kauno prekybos pramonės ir amatų rūmų personalo vadovų klubą ir profesines sąjungas.

Taip pat 2019 m. spalio – gruodžio mėnesiais įvairiose įmonėse vyko konsultacijos dėl lyčių lygybės planavimo bei turimos politikos peržiūrėjimas. Rekomenduoti įsivertinimo įrankiai ir apmokyta jais naudotis. Atlikus įsivertinimą – rezultatai aptarti bei rekomenduotos galimos priemonės lyčių lygybės situacijai pagerinti.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.8 „Atlikti kasmetinius teminius patikrinimus, įskaitant darbo užmokesčio auditą, atsižvelgiant į 2014 m. Europos Komisijos

rekomendacijas dėl moterų ir vyrų vienodo darbo užmokesčio principo stiprinimo didinant skaidrumą, ir rezultatus pristatyti Lietuvos Respublikos trišalei tarybai ir Komisijai“, Valstybinė darbo inspekcija prie SADMinformavo, kad 2019 metais atliko 177 teminius patikrinimus moterų ir vyrų lygių teisių įgyvendinimo darbo teisinių santykių srityje, iš jų apskrityse: Vilniaus – 36, Kauno – 56, Klaipėdos – 26, Šiaulių – 37, Panevėžio – 22.

Patikrinimai buvo atliekami pagal Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2017 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. EV-96 (2018 m. birželio 7 d. įsakymo Nr. EV-145 redakcija) patvirtintą Moterų ir vyrų lygių teisių įgyvendinimo darbo teisinių santykių srityje kontrolinį klausimyną (toliau – Kontrolinis klausimynas). Patikrinimų metu buvo apžvelgti klausimai dėl vienodų atrankos kriterijų taikymo priimant į darbą ar perkeltant į aukštesnes pareigas; vienodų darbo vertinimo kriterijų ir vienodų atleidimo iš darbo kriterijų taikymo; vienodo darbo užmokesčio, įskaitant visus papildomus uždarbius, už tokį patį ar vienodos vertės darbą mokėjimo; vienodų sąlygų darbuotojams kelti kvalifikaciją, siekti profesinio tobulėjimo, persikvalifikuoti, įgyti praktinę darbo patirtį, taip pat vienodų lengvatų; priemonių, kurių ėmėsi darbdavys, kad darbuotojas, darbuotojo atstovas, darbuotojas, liudijantis ar teikiantis paaiškinimus, būtų apsaugoti nuo priešiško elgesio, neigiamų pasekmių ir kitokio persekiojimo, kai reaguojama į skundą arba į kitą teisinę procedūrą dėl diskriminacijos; lygių galimybių politikos įgyvendinimo ir vykdymo priežiūros principų įgyvendinimo priemonių priėmimo ir paskelbimo įprastais būdais, kai įmonės vidutinis darbuotojų skaičius yra daugiau kaip 50.

Vadovaujantis VDI teritorinių skyrių darbo inspektorių atsakymais į Kontrolinio klausimyno klausimus, jų tikrintose įmonėse nustatyti 4 atvejai, kuomet buvo pažeistas reikalavimas darbdaviams priimti ir įprastais darbovietėje būdais paskelbti lygių galimybių politikos įgyvendinimo ir vykdymo priežiūros principų įgyvendinimo priemones, kurių vidutinis 2 darbuotojų skaičius yra daugiau kaip 50 (virš 2 % neigiamų atsakymų į Kontrolinio klausimyno klausimą). Taip pat buvo nustatytas 1 atvejis, kai darbuotojams už tokį patį ar vienodos vertės darbą buvo mokamas nevienodas darbo užmokestis (apie 1 % neigiamų atsakymų į Kontrolinio klausimyno klausimą). Nustatytiems pažeidimams pašalinti VDI teritorinių skyrių inspektoriai ūkio subjektams pateikė rekomendacijas pažeidimams pašalinti.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.9 „Į Valstybinės darbo inspekcijos skyrių seminarus darbo teisinių santykių srityje įtraukti klausimus, susijusius su Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatų dėl moterų ir vyrų lygių teisių darbe taikymu, ypač dėl vienodo darbo užmokesčio už vienodą ar vienodos vertės darbą“, VDI Darbo teisės ir teritoriniai skyriai, 2019 metais organizuodami konsultacinius renginius (seminarus) darbo teisinių santykių srityje ir kitais būdais vykdydami socialines kampanijas, supažindino darbdavius (jų atstovus) ir darbuotojus (jų atstovus) su Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatomis dėl moterų ir vyrų lygių teisių darbe taikymo, ypač dėl vienodo darbo užmokesčio už vienodą ar vienodos vertės darbą.

2 uždavinys. Mažinti sektorinę ir profesinę darbo rinkos segregaciją pagal lytį

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 2.1 „Remti iniciatyvas, kuriomis siekiama mažinti lyčių segregaciją ir jos priežastis bei pasekmes“, 2019 metais sukurtas tinklapis www.polygiai.lt, skirtas projekto Pajamų atotrūkio tarp moterų ir vyrų mažinimas“ veikloms viešinti. Taip pat, aktyviai vykdyta informacinė kampanija socialiniuose tinkluose, parengti komiksai darbo užmokesčio atotrūkio ir stereotipų tema. <https://www.facebook.com/Moteru.informacijos.centras/photos/a.331381076872372/3853548377988940/?type=3&theater>

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 2.2 „Organizuoti keitimosi gerąja praktika su socialiniais partneriais tarptautinę diskusiją“, 2019 m. balandžio 18 d. suorganizuoti verslo pusryčiai „Lyčių lygybė – pelninga investicija“. Renginys skirtas įmonėms, kuriose dirba daugiau kaip 50 darbuotojų. Renginio tikslas – pristatyti gerąsias Lietuvos ir užsienio šalių patirtis mažinant darbo užmokesčio atotrūkį tarp moterų ir vyrų privačiame sektoriuje. Renginyje patirtimi dalinosi Carita Ingegerd Peltonen – chemikė, CaPe Consulting Agency Danijoje įkūrėja ir vadovė, tarptautinė lyčių lygybės darbo rinkoje, moterų ir vyrų lygybės, negalios, klimato kaitos ir prekybos žmonėmis ekspertė, Teresa Nevado Bueno – fizikė, lyčių lygybės, smurto prieš moteris, lygių galimybių ir žmogiškųjų išteklių, taip pat dalyvavo viceministras Eitvydas Bingelis.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 2.5 „Vykdėti informacijos dėl moterų ir vyrų lygių galimybių darbe sklaidą socialiniams partneriams Valstybinės darbo inspekcijos turimais kanalais“, 2019 metais VDI savo komunikacijos kanalais (interneto svetainėje, socialinių tinklų profiliuose, pranešimais žiniasklaidai) viešino informaciją, susijusią su moterų ir vyrų lygiomis galimybėmis, rengė pranešimus apie darbdaviams rekomenduojamą lygybės planavimo priemonę www.lygybesplanai.lt, kuri pateikia praktinių patarimų, kaip užtikrinti lygias galimybes darbo vietoje bei teikė informacija apie VDI atliktus patikrinimus ir gautus skundus dėl galimų moterų ir vyrų lygių galimybių pažeidimų.

3 uždavinys. Didinti moterų, ypač kaimo, galimybes imtis verslo ir jį plėtoti

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 3.1 „Igyvendinti iniciatyvas, skirtas moterų veislumui, finansiniam raštingumui, ir kitoms kompetencijoms didinti: rengti renginius, organizuoti specializuotas konsultacijas, seminarus“, VšĮ „Versli Lietuva“ informavo, kad 2019 metais „Mommypreneurs“ mokymų metu surengė finansavimo teikimo verslo pradžia galimybių pristatymą. Taip pat, Marijampolės verslių moterų klubo susirinkimo metu, dalyviai informuoti apie VšĮ „Versli Lietuva“ teikiamas paslaugas.

Viso, per praeitus metus, verslo pradžios klausimais buvo suteikta 1460 konsultacijų, iš kurių 708 konsultacijos (t. y. 48,5 procento visų konsultacijų) - moterims.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 3.2 „Remti kaimo gyventojų, moterų ir vyrų, veiklos įvairinimo ir smulkiojo ne žemės ūkio verslo skatinimo projektus Lietuvos kaimo vietovėse“, Žemės ūkio ministerija informavo, kad 2019 metais, aktyviai veikė pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos (toliau – KPP) priemonės - „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities - „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“ veiklą - „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“ ir veiklos sritį „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“ (toliau – KPP priemonė).

Priemonei numatyti asignavimai 2019 m. – 20 000 tūkst. Eur. Pagal KPP priemonę parama skirta 414 projektų, pateiktų ankstesniais metais (iš jų 345 verslo pradžios projektams ir 69 verslo plėtros projektams). Šiems projektams įgyvendinti skirta 18 828 tūkst. Eur paramos lėšų (iš jų 8 666 tūkst. Eur verslo pradžios projektams ir 10 162 tūkst. Eur verslo plėtros projektams). 2019 metais pagal šią KPP priemonę buvo pateikti 1 168 projektai, kuriuose prašoma paramos suma viršijo 40 000 tūkst. Eur (145 verslo plėtros projektai, kuriuose prašoma paramos suma – 22 786 tūkst. Eur (kvietimui skirta 35 796 tūkst. Eur) ir 1 019 verslo pradžios projektų, kuriuose prašoma paramos suma – 17 283 tūkst. Eur (kvietimui skirta 7 000 tūkst. Eur).

Pažymėtina, kad pagal šią KPP priemonę verslo projektai atrenkami suteikiant nediskriminuojantį pranašumą moterims, taikant atrankos kriterijus: verslo plėtros projektams – pareiškėja yra moteris arba pareiškėjo – juridinio asmens – pagrindinė

akcininkė, esanti ja ne mažiau kaip 1 m. iki paraiškos pateikimo (paraiškos pateikimo dieną ne trumpiau kaip paskutinius vienus metus nepertraukiamai), yra moteris – suteikiami 5 balai (iš 100 galimų); verslo pradžios projektams – pareiškėja (fizinis asmuo) yra moteris arba pareiškėjo (juridinio asmens) pagrindinė akcininkė, turinti daugiau kaip 50 proc. juridinio asmens akcijų, žemės ūkio bendrovės pajū (juridinių asmenų, kurie neturi ir negali turėti akcininkų, atveju pagrindiniam akcininkui prilyginamas vadovas) yra moteris – suteikiami 5 balai (iš 100 galimų). Pagal gautų ir atrinktų ankstesnių metų projektų, kuriems 2019 m. buvo skirta parama, duomenis: iš 414 projektų 274 projektus pateikė moterys, tai sudaro net 66 proc. projektų, kuriems buvo skirta parama (iš 69 verslo plėtros projektų parama skirta 27 moterų pateiktiems projektams, iš 345 verslo pradžios projektų parama skirta 247 moterų pateiktiems projektams). Pažymėtina, kad 2019 m. paraiškų pagal KPP priemonę priėmimas vyko metų pabaigoje, todėl tikslūs vertinimo ir paramos skyrimo rezultatai bus žinomi tik 2020 m. pabaigoje.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 3.3 „Skatinti moteris steigti savo verslą“ ir 3.4. „Skatinti žemos kvalifikacijos moteris įgyti darbo rinkoje paklausią kvalifikaciją ar kompetenciją“, Užimtumo tarnyba prie SAM, informavo, kad 2019 metais 104 403, asmenų pradėjo savarankišką verslą. Iš jų net 48419 (46,4 proc.) moterys.

Taip pat, pažymėta, jog Tarnybos organizuotuose profesiniuose mokymuose viso sudalyvavo 8263 asmenys, iš jų 3857 (46,7 proc.) buvo moterys.

ANTRASIS PROGRAMOS TIKSLAS

Siekti subalansuoto moterų ir vyrų dalyvavimo priimanč sprendimus ir einant aukščiausias pareigas

4 uždavinys. Skatinti moterų motyvaciją ir gebėjimus dalyvauti priimanč sprendimus, kurti moterų karjerai palankią aplinką

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.2 „Užtikrinti moterų politikų klubų tinklo veiklą (diskusijas, konsultacijas, pozityvaus moterų politikų įvaizdžio viešinimą) visuose Lietuvos regionuose“, buvo sudarytos darbo sutartys su ekspertėmis: R. Čepkauskiene ir viešųjų ryšių specialiste J. Žukauskiene -atsakingomis už apskritojo stalo diskusijų dalyvių surinkimą bei ryšių palaikymą. Metų eigoje, viso surengtos 5 apskritojo stalo diskusijos: Kaune, LSDP Panevėžio miesto skyriuje, Družų km. (Širvintų r.) Bendruomenės namuose, Tauragėje ir Marijampolėje. Bendrai diskusijose sudalyvavo 89 asmenys.

Diskusijų metu aptarta: socialinių tinklų reikšmingumas kiekvienos politikės karjeroje, kas skatintų žmones balsuoti už moteris kandidates bei pristatyta Europos lyčių lygybės instituto veikla ir Lyčių lygybės indekso koncepcija. Akcentuota, kad Lyčių lygybės indeksas yra puikus instrumentas padedantis integruoti lyties aspektą įvairiose strateginės reikšmės programose. Politikų klubo narės susipažino su Skandinavijos šalių gerąja praktika. Buvo peržvelgta, su moterų atstovavimu institucijose susijusi, statistika ir tai, kaip ji kito laiko perspektyvoje. Pristatymo metu, kalbėta apie moterų ir vyrų neproporcingą atstovavimą sprendimų priėmime bei išskirta susidariusios padėties problematika. Dalyvės, ypatingai politinių partijų atstovės, dalijosi savo dalyvavimo politikoje patirtimi. Atkreiptas dėmesys, kad moterims vis dar yra sudėtinga būti labiau matomoms viešajame gyvenime ir siekti užsibrėžtų politinių tikslų.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.3 „Organizuoti moterų lyderystę skatinančius renginius“, 2019 metais Siekiant stiprinti moterų lyderystės savybes ir parodyti, kad moterys turi būti matomos ir skatinamos aktyviai dalyvauti sprendimų priėmimo procese, pilietiniame ir ekonominiame gyvenime, metų eigoje, buvo organizuoti keturi tiksliniai renginiai. Siekiant įtraukti ne tik didžiųjų miestų gyventojas, trys iš jų – savivaldose.

Gegužės mėnesį startavo pirmasis, pilotinis mokomasis/švietėjiškas renginys „Aš galiu tapti Lydere“ Kaune. Rugsėjo mėnesį - Marijampolės P. Kriaučiūno viešojoje bibliotekoje ir paskutinį metų ketvirtį - Jonavoje ir Birštone. Bendrai veiklose sudalyvavo 84 aktyvios moterys: privačių ir valstybinių įmonių vadovės, darbdavių organizacijų atstovės, personalo valdymo specialistės bei iniciatyvios, siekiančios lyderystės moterys kurios aktyviai diskutavo apie lyderystę moksle ir versle, kokių savybių reikia būti lyderei, kokie papildomi komponentai padeda pasiekti užsibrėžtų tikslų bei kaip įgauti pasitikėjimo savimi. Kalbėta apie lyčių lygybę, moterų solidarumą, visuomenėje vyraujančius stereotipus, mergaičių ir berniukų auklėjimą bei švietimą. Dalintasi asmeninėmis patirtimis bei įžvalgomis. Buvo atliekamos praktinės užduotys, testai, organizuotas dalyvavimas sumodeliuotose situacijose ir jų analizė.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.5 „Organizuoti renginius, skatinančius moteris kurti inovatyvius verslus“, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, 2019 metais suorganizavo šiuos renginius:

Tarptautinėje „Fintech Inn 2019“ konferencijoje - „fintech“ moterų startuolių pristatymų siekiant pritraukti investicijas renginys, kuriame nugalėjo JAV įkurta įmonė „Patentbot“ ir jų vadovė Nataly Vladimirova. „Patentbot“ dabar steigia įmonę Lietuvoje. Antrą vietą atiteko Magda Farhat iš įmonės „Lexyom“.

MITA festivalio „Inovacijų savaitės 2019“ metu buvo organizuotas partnerio „Baltic Sandbox“ renginys - „Women in Tech Bootcamp“. Renginio metu verslo technologijų akceleratorius „Baltic Sandbox“ kvietė inovatorius, startuolių kūrėjus, investuotojus ir mentorius bei savo srities moteris profesionalas diskutuoti apie ateities tendencijas, perspektyvas, pagrindinius finansavimo šaltinius ir dažniausia kylančius sunkumus.

MITA renginyje „Moteris inovatorė – sėkmingo verslo link“ Lietuvos ir užsienio inovatyvių verslų kūrėjos moterys dalijosi sėkmės istorijomis ir iššūkiais, su kuriais teko susidurti. Pranešėjos verslą plėtoja įvairiose srityse – 3D spausdinimo, IT technologijų, biotechnologijų ir kt. Taip jos griovė stereotipus, kad egzistuoja moteriškos ir vyriškos sritys ir profesijos.

MITA renginyje „Socialinės inovacijos – galimybės verslui“ pranešimus skaitė Simona Šimulytė, „ChangeMakers'ON“ programos kūrėja, Marija Bunkaitė, socialinio verslo „Orūs namai“ idėjos autorė ir įgyvendintoja, ir Andželika Rusteikienė, VšĮ „Junior Achievement Lietuva“ direktorė, VšĮ „Geri norai LT“ partnerė.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.6 „Užtikrinti lyčių pusiausvyrą vietos veiklos grupėse priimančias sprendimus dėl bendruomenių inicijuotos vietos plėtros kaimo vietovėse“, Žemės ūkio ministerija informavo, kad 2019 metais suplanuoti asignavimai siekė 2 355 tūkst. Tačiau, kadangi vietos plėtros strategijų įgyvendinimas vyko ypatingai nuosekliai - suplanuotų asignavimų išmokėjimas buvo viršytas netgi 17 proc. daugiau negu buvo numatyta.

Igyvendinant veiklas - intensyviai skatintas ir remtas vietos plėtros strategijų, finansuojamų pagal KPP priemonę „LEADER programa“, įgyvendinimas. Didelis dėmesys buvo skirtas

lyčių pusiausvyrai vietos veiklos grupių kolegialiuose valdymo organuose, turinčiuose sprendimų priėmimo teisę, priimant kaimo vietovėms (vietos veiklos grupių veiklos teritorijų lygmeniu, dažnu atveju sutampančių su savivaldybių teritorijų ribomis) svarbius sprendimus, susijusius su investicijomis, strateginiu planavimu, gyventojų aktyvinimu, paramos lėšų naudojimo tikslų bei krypčių nustatymu. Atkreiptinas dėmesys, kad lyčių pusiausvyra vietos veiklos grupėse yra privaloma ir buvo nuolat kontroliuojama, valdymo organo dinamiškos rotacijos būdu.

2019 metais vietos veiklos grupės, priimdamos sprendimus dėl vietos plėtros strategijų įgyvendinimo, atrinko 1321 tinkamą finansuoti vietos projektą, kuriuose prašoma 46,72 mln. Eur paramos, vietos gyventojų, bendruomeninių organizacijų, kitų nevyriausybinių organizacijų, verslo subjektų, socialinio verslo subjektų iniciatyvoms įgyvendinti.

Vietos plėtros strategijų tarpinių rezultatų vertinimas planuojamas 2020 m. I–III ketvirtį. Šiuo metu yra baigiama rengti vertinimo metodiką, pagal kurią bus vertinami visi vietos plėtros strategijų aspektai, įskaitant ir jų indėlį horizontalių sričių tikslams pasiekti, taip pat ir moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo srityse. Atlikus šį vertinimą yra tikimasi gauti išsamią informaciją apie pokyčius moterų ir vyrų lygių galimybių užtikrinimo srityje kaimo vietovėse dėl vietos plėtros strategijose suplanuotų veiksmų.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.7 „Parengti praktines rekomendacijas dėl diskriminacijos dėl lyties prevencijos ir organizuoti mokymus tikslinėms grupėms“, 2019 metais, priemonę vykdanči, konkurso būdu atrinkta Lietuvos moterų lobistinė organizacija (toliau – LMLO), glaudžiai bendradarbiavo su Šiaulių universitetu (toliau – ŠU). Didelis dėmesys buvo orientuotas į tuo metu aktualią, priekabiavimo lyties pagrindą, temą.

Metų pradžioje, pradėtos vykdyti konsultacijos su ŠU darbuotojais dėl prevencinės grupės sudėties. Nutarta, kokios kvalifikacijos specialistai turėtų sudaryti Šiaulių universiteto priekabiavimo ir diskriminacijos dėl lyties prevencijos darbo grupę (toliau – ŠU PDG) (rektorius, juristas ir kt.). Grupė sudaryta rektoriaus įsakymu bei papildyta komunikacijos specialistu. Vyko ŠU PDG veiklos nuostatų rengimas, jų svarstymo posėdžiai, derinimas su Lietuvos universitetų rektorių konferencijos rengiamomis rekomendacijomis Lietuvos aukštosioms mokykloms, vėliau – ŠU PDG nuostatų tvirtinimas.

Taip pat, paraleliai vykdytos nemokamos pagalbos linijos paieškos, adreso pagalboslink@su.lt skelbimas bei skundo Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai teikimo nuoroda, reklaminės juostos „Netoleruojame neetiško akademinio elgesio“ Šiaulių universiteto interneto svetainėje įdiegimas. Šiaulių universiteto darbuotojams surengtas seminaras su Akademinės etikos ir procedūrų kontroliere dr. L. Tauginiene.

Parengus ŠU seksualinio priekabiavimo ir diskriminacijos dėl lyties prevencijos modelį – įgyvendintas jo vizualizavimas ir viešinimo veiklos: http://www.su.lt/images/Komunikacijos_tarnyba/Prevencijos_modelis_universitete.pdf.

Taip pat, kartu buvo parengtas ir viešintas pagrindinių sąvokų žodynas: http://www.su.lt/images/Komunikacijos_tarnyba/Pagrindin%C4%97s_s%C4%85vokos-pdf.pdf

2019 m. liepos mėnesį pasirengta pirmakursių įžanginei sesijai. Rugsėjo mėnesį, siekiant išplėsti priemonės įgyvendintojų žinias - parengta paraiška Šiaurės šalių ministrų tarybos biurui Lietuvoje ir gautas dalinis rėmimas vykti į konferenciją „#METOO: Moving Forward“ (Reikjavikas, Islandija). Taip pat, dalyvauta konferencijoje, skirtoje susipažinti su Šiaurės šalių iniciatyvomis, gerąja praktika, veiksmais seksualinio priekabiavimo reiškiniui įveikti,

seksualinio priekabiavimo tarptautinių tyrimų apžvalga bei dalyvauta diskusijoje „Equality for education? Higher education and sexual harassment“. Gauta informacija buvo skelbta Šiaulių universiteto bei LMLO tinklapiuose bei

2019 m. rugsėjo mėnesį vykusioje įžanginėje sesijoje, pirmakursiams skaitytas pranešimas „Etinės Šiaulių universiteto nuostatos“ bei susirinkus ŠU universiteto studentų atstovybei, nedelsiant, glaudžiai bendradarbiaujant- pradėta rengti „Skubios pagalbos studentams schema“ (Šiaulių universiteto atsakas) bei „Nepatogi tema – priekabiavimas. Kodėl sunku kalbėti?“ koncepcijos.

Siekiant išsiaiškinti, kaip studentai vertina priekabiavimo tematiką aktualumą universitete, kaip vertina savo gebėjimus pasipriešinti, kaip gintų ar pasyviai stebėtų priekabiavimo incidentą - sudaryta žvalgomosios apklausos anketa studentams. Iš surinktų duomenų buvo nustatyti tikslinės grupės poreikiai bei suformuotas mokymų, vykusių lapkričio ir gruodžio mėnesiais 55 studentams, turinys temomis: „Diskriminacija“ ir „Seksualinis priekabiavimas ir priekabiavimas lyties pagrindu“.

Taipogi, parengtos praktinės rekomendacijos, dėl seksualinio priekabiavimo ir diskriminacijos dėl lyties prevencijos, kartu su pranešimu - „Universiteto atsakas į seksualinio priekabiavimo ir diskriminacijos dėl lyties atvejus akademinėje aplinkoje“, buvo pristatytos gruodžio mėnesį vykusio sklaidos seminaro – viešos paskaitos Vilniaus universiteto studentams ir darbuotojams metu. Vilniaus universiteto Lyčių studijų centro doc. A. Novelskaitės iniciatyva kvietimas buvo persiųstas visiems padaliniais, tad paskaitoje dalyvavo nemažai VU darbuotojų.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.8 „Remti profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros palaikymo iniciatyvas“, 2019 metais, buvo suorganizuotas interaktyvus renginys, skirtas informacijai apie profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros nauda tiek darbdaviui, tiek darbuotojams - „Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra: Kas? Kaip? Kodėl?“.

Renginyje taikytinus gerosios praktikos pavyzdžius pristatė bei su auditorija aptarė įvairios Lietuvos įmonės: HALTEX, FESTO, TAMRO, SDG ir Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras. Pasidalinta kitų įmonių taikomomis praktikomis, diskutuota dėl iššūkių ir papildomų ar mažesnių sąnaudų, kurias patirtų darbdaviai, taikydami šeimai palankias priemones įmonėse. Taip pat, pristatyta įmonių socialinės atsakomybės ir lyčių lygybės planavimo svarba ir aptarti iššūkiai diegiant lyčių lygybės nuostatas, pozityvūs pokyčiai įmonėje.

Renginių metu surinktos gerosios darbo ir šeimos derinimo praktikos įmonėse, kurios, jas aprašius, patalpintos LMLO svetainėje ir visi renginiai viešinti LMLO Facebook paskyroje: <https://www.facebook.com/Lithuanian-Womens-Lobby-Lietuvos-motery-lobistine-organizacija-514598598731684/>.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.9 „Remti iniciatyvas, skatinančias neįgalias moteris ir mergaites dalyvauti visuomeniniame gyvenime ar padedančias mažinti daugialypę diskriminaciją“, 2019 metais, priemonę, įgyvendino SADM NVO projektų atrankos konkurso būdu atrinkta NVO – Kauno moters užimtumo informacijos centras.

Siekiant ištirti moterų, turinčių negalią, patiriamą daugialypę diskriminaciją ir jos įveikimo būdus, atlikta literatūros apžvalga – situacija Lietuvoje, tyrimai, gerieji pavyzdžiai bei parengta apžvalgos ataskaita.

Gegužės mėnesį – surengta focus grupė su moterimis, turinčiomis negalią, kurios metu jos skatintos įvardinti, su kokiomis kliūtis susiduria ir kaip pavyksta nepaisant jų įsitraukti į visuomeninį gyvenimą.

Taip pat, siekiant didinti aktyvių moterų suvokimą apie kliūtis, išskylančias moterims, turinčioms negalią, dėl daugialypės diskriminacijos, bei didinti moterų, turinčių negalią, pastabumą diskriminacijai dėl lyties, birželio mėnesį organizuotas 6 valandų trukmės forumas. Į renginį buvo pakviestos aktyvios moterys, savo srities lyderės, lyčių lygybės ekspertės, nevyriausybinių organizacijų atstovės ir moterys, turinčios negalią. Forumo metu dalyvės pasidalino savo patirtimi, pristatyti galimybių apžvalgos rezultatai, diskutuota, kas galėtų padėti įveikti kliūtis.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.11 „Iš dalies finansuoti Programos tikslus atitinkančių NVO institucinio stiprinimo projektus“, konkurso būdu finansavimą gavęs Lygių galimybių plėtros centras (toliau - LGPC), siekdamas didinti savo kompetenciją, 2019 metais vykdė teisinių, techninių ir organizacinių priemonių LGPC skaidrumui, viešumui ir atskaitomybei užtikrinti kūrimą, organizavo darbuotojų, savanorių bei partnerių mokymus, skirtus, plėsti žinias moterų ir vyrų lygių galimybių politikos srityje ir tobulinti įgūdžius lyčių lygybę skatinančioms paslaugoms teikti. Taip pat stiprino institucinius gebėjimus - dalyvauti viešojo valdymo sprendimų priėmimo procesuose bei vykdė gerosios viešojo sektoriaus ir LGPC bendradarbiavimo patirties sklaidą.

TREČIASIS PROGRAMOS TIKSLAS

Didinti moterų ir vyrų lygybės institucinių mechanizmų efektyvumą

5 uždavinys. Didinti valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, teisėsaugos pareigūnų, žurnalistų ir kitų darbuotojų gebėjimus integruoti lyčių aspektą

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 5.3 „Sudaryti ir nuolat pildyti Lietuvai aktualią užsienio gerosios praktikos, integruojant lyčių aspektą, pavyzdžių duomenų bazę lietuvių kalba“, 2019 metais, buvo atnaujinta Lietuvos moterų lobistinės organizacijos interneto svetainė bei gerosios praktikos pavyzdžių duomenų bazės struktūra. Metų eigoje - parengta, lietuvių kalba aprašyta ir atnaujintoje duomenų bazėje patalpinta 10 gerosios praktikos pavyzdžių.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 5.4 „Moterų organizacijų elektroninio tinklo ir informacinio portalo moterims funkcionavimą“, 2019 metais toliau buvo vykdomas specializuoto informacinio tinklalapio www.lygus.lt palaikymas ir plėtra.

Metų eigoje - atnaujinta „Lyčių lygybės aspektas“, „Moterys politikoje ir valdyme“, „Smurtas prieš moteris“, „Moterys versle“, „Švietimas“, „Sveikata“ skilčių informacija bei išplėta skiltis apie darbo užmokesčio skirtumus tarp moterų ir vyrų - išaiškinant problematiką bei atkreipiant dėmesį į jos susiformavimo priežastis ir pasekmes. Skirtas dėmesys žiniasklaidos kanalų ir įvairių socialinių tinklų analizei bei integracijai į patį tinklalapį. Nuolat moderuotos tinklo narių diskusijos bei aktyviai atsakinėta į skaitytojų klausimus.

Vykdyta įvairių tyrimų paieška, aprašymas ir talpinimas tinklalapio www.lygus.lt naudingų nuorodų skiltyje. Atkreiptinas dėmesys, kad ši veikla moterų ir vyrų lygių galimybių srityje dirbantiems ekspertams suteikė galimybę susipažinti su naujausiais tyrimais šioje srityje

Lietuvoje, ES ir kitose pasaulio valstybėse bei diskutuoti apie tai su visuomenės nariais, siekiant pagrįsti lyčių lygybės įtvirtinimo būtinybę.

Įgyvendinta informacijos skaida visuomenei apie šio tinklo veiklą, planuojamus projektus ir iniciatyvas. Organizuota informacinio tinklalapių skilčių reklama socialiniuose tinkluose, siekiant pritraukti daugiau naujų skaitytojų ir didinti tinklalapio matomumą. Informacinis tinklalapis taip pat pristatytas įvairių su moterų ir vyrų lygių galimybių tema susijusių renginių (mokymų, konferencijų, seminarų) Lietuvoje ir užsienio šalyse metu kaip Lietuvos geroji praktika, siekiant diskutuoti lyčių lygybės tema. Įvairios institucijos ir organizacijos skatintos, prisijungti prie tinklo veiklos ir prisidėti siekiant pagrindinių tiek elektroninio tinklo, tiek informacinio portalo moterims tikslo – skatinti moterų ir vyrų lygias galimybes Lietuvoje bei kitose šalyse. Atkreiptinas dėmesys, kad tinklo veikla bei jo teikiama informacija susilaukė nemažai diskusijų bei dėmesio socialiniuose tinkluose.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 5.5 „Tobulinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų valstybės tarnautojų kvalifikaciją lyčių lygybės darbo vietoje klausimais“, Vidaus reikalų ministerijai pavaldžių įstaigų valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, (toliau – darbuotojai) 2019 metais kvalifikaciją moterų ir vyrų lygių galimybių temomis tobulino įvairiuose mokymuose:

1. Viešojo saugumo tarnyboje prie Vidaus reikalų ministerijos vyko mokymai tema „Lygių galimybių užtikrinimas viešajame sektoriuje“. Iš viso mokymuose dalyvavo 73 darbuotojai.

2. Viena Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos darbuotoja dalyvavo mokymuose „Moterų ir vyrų lygybės planavimas darbovietėse privačių ir valstybinių įmonių darbuotojams“.

3. Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir pavaldžių įstaigų darbuotojai dalyvavo su lygių galimybių tematika susijusiuose mokymuose:

3.1. viena darbuotoja dalyvavo 2019 m. rugsėjo 24–26 d. Briuselyje (Belgijos Karalystėje) vykusiuose mokymuose, skirtuose lyčių aspektui integruoti į bendrą Europos saugumo ir gynybos politiką („Integration of a Gender Perspective in CSDP“);

3.2. dvi darbuotojos dalyvavo 2019 m. lapkričio 6–8 d. Toledе (Ispanijos Karalystėje) vykusiame tarptautiniame kongrese „Lyčių lygybė saugumo srityje“ („Gender Equality in the Field of Security“);

3.3. viena darbuotoja dalyvavo CEPOL organizuojamuose mokymuose „Human Rights“ (2 dalių renginyje, vykusiame 2019 m. kovo 3–7 d. ir rugsėjo 16–20 d.);

3.4. viena darbuotoja 2019 m. spalio 29–30 d. dalyvavo Švedijoje vykusiuose mokymuose „Gender in police organisations: does it matter? Gender equality, equal practices and tools for change. Nordic-Baltic seminar“;

3.5. viena darbuotoja dalyvavo CEPOL organizuotuose ir 2019 m. lapkričio 3–7 d. Slovėnijoje vykusiuose mokymuose „Human Rights Mainstreamed in CSDP Missions“;

3.6. statutiniai valstybės tarnautojai (visi norintieji) 2019 m. lapkričio 27 d. dalyvavo CEPOL organizuotame internetiniame seminare nuotoliniu būdu tema „Gender-based violence – Risk Assessment and Management as a Prevention Measure for Intimate Partner Violence and Femicide“; dalyvavusių statutinių valstybės tarnautojų statistika nėra žinoma;

3.7. 2019 metų kvalifikacijos tobulinimo programos „Prekybos žmonėmis prevencija ir tyrimas“ modulyje „Prekybos žmonėmis psichologiniai ir psichosocialiniai

aspektai“ (temos: „Mittai ir nuostatos apie prekybos žmonėmis aukas“; „Potencialių aukų identifikavimas, aukos portretas, pažeidžiamumo sąvoka, pažeidžiamiausios socialinės grupės, užsieniečių prekybos žmonėmis aukų specifika“; „Patirto psichologinio poveikio pasekmės, įtaka aukos elgesiui, galimos emocinės reakcijos“; „Antrinė viktimizacija – samprata, pasekmės. Specialiųjų aukos poreikių nustatymas. Nevyriausybinių organizacijų vaidmuo, pagalbos aukai paslaugų spektras“) dalyvavo 41 darbuotojas (iš jų 21 vyras ir 20 moterų);

3.8. taip pat atkreiptinas dėmesys, kad lyčių lygybės darbo vietoje klausimai yra akcentuojami, rengiant policijos pareigūnus (pagal Pirminio profesinio mokymo programą 2019 metais parengta 100 pareigūnų). Šis aspektas integruojamas į šias temas:

- „Labiausiai pažeidžiami asmenys, jų teisės“ – 1 val. teorijos, 1 val. konsultacijų;
- „Rasinė, tautinė, religinė ir kitokia diskriminacija ir netolerancija“ – 1 val. teorijos, 1 val. praktikos;
- „Neapykantos nusikaltimai“ – 2 val. teorijos, 3 val. praktikos;
- „Žmogaus teisių gynimo būdai Lietuvoje“ – 1 val. teorijos;
- „Praktinių situacijų, susijusių su žmogaus teisių pažeidimais, nagrinėjimas, analizė“ – 1 val. teorijos, 2 val. praktikos;
- „Europos Žmogaus Teisių Teismo veiklos ypatumai“ – 1 val. teorijos, 1 val. praktikos.

4. Viena Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos darbuotoja dalyvavo 2019 m. spalio 7–lapkričio 1 d. Dušanbėje (Tadžikistano Respublikoje) vykusiuose Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos mokymuose, skirtuose moterims, dirbančioms sienos apsaugos srityje.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 5.6 „Organizuoti mokymus Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos valstybės tarnautojams ir darbuotojams lyčių lygybės temomis“, 2019 metais, Energetikos ministerija tarnautojams ir darbuotojams suorganizavo seminarą tema: „Lyčių ekonomika“ kuris buvo vedamas Mykolo Romerio universiteto Lyčių tyrimų laboratorijos vadovės - Dr. Eglės Krinickienės. Seminarą išklusė ir diskusijoje dalyvavo 30 dalyvių.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 5.8 „Organizuoti diskusijų klubą-darbuotojų pusryčius, pasikviečiant lygių galimybių ekspertus, moteris lyderes ir kitus žinomus šios srities žmones“ ir **5.9** „Vykdėti Mentorystės programą „Augink“, kurios tikslas – ugdyti darbuotojų kompetencijas, skatinti nestereotipinį mąstymą, moterų lyderystę, mažiau patyrusių darbuotojų profesinį ir asmeninį augimą, ugdyti gebėjimą valdyti vykstančius pokyčius“, Susisiekimo ministerija informavo, kad 2019 metais buvo pakartotas lyčių lygybės liniuotės tyrimas. Jo rezultatams pristatyti darbuotojams, kartu su Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, buvo suorganizuoti du mokymai. Jų metu- susipažinta ir diskutuota apie diskriminacijos atpažinimą bei prevenciją, aptarti tyrimo rezultatai bei lygių galimybių integravimo priemonės. Atkreiptinas dėmesys, kad pirmą kartą lyčių lygybės liniuotės tyrime ministerijos darbuotojai dalyvavo 2017 metais. Tuo metu, įstaigos lyčių lygybės rodiklis siekė 6,8 balo. 2019 metais šis rodiklis pakilo iki 7,65 balo dešimtbalėje skalėje.

Taip pat, Susisiekimo ministerijos darbuotoja dalyvavo Personalo valdymo profesionalų asociacijos „Įvairovės ir įtrauktiems“ mokymuose, kampanijos „Lygink rūbus, ne žmones“ konferencijoje, bei baigė Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos Lygybės ir nediskriminavimo ABC darbuotojams e-mokymus.

6 uždavinys. Padėti savivaldybėms imtis veiksmų, užtikrinančių lygias moterų ir vyrų galimybes

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 6.1 (taip pat 6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.4, 6.1.5, 6.1.6 priemones) „Stiprinti moterų ir vyrų lygybę savivaldos lygmeniu“, 2019 metais, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (toliau – LGKT) sėkmingai tęsė valstybės projektą „Savivaldybės sėkmės kodas – lyčių lygybė“ (toliau – Projektas) įgyvendindama šias veiklas: konsultacijų teikimas savivaldybėms; interaktyvaus žemėlapio Oficialiosios statistikos portale, reprezentuojančio moterų ir vyrų padėties skirtumus savivaldybėse (toliau – žemėlapis) kūrimas ir reguliarius atnaujinimas; mokymai savivaldybėms pavaldžių įstaigų atstovams; esminio Projekto sutarties keitimas įtraukiant naujas veiklas.

2019 metais pradėtos teikti konsultacijos visose Lietuvos savivaldybėse, o užbaigtos 26-iose savivaldybėse. Konsultacijos skirtos Projekto mokymuose dalyvavusiems ir nedalyvavusiems savivaldybių darbuotojams, siekiant mokymuose įgytas žinias, įgūdžius ir įrankius pritaikyti praktikoje, o mokymuose nedalyvavusiems darbuotojams – papildomai susipažinti su lyties aspekto integravimo į savivaldybės veiklą praktinėmis rekomendacijomis, metodais ir įrankiais. Metų eigoje, įvairiose savivaldybėse, viso surengti 43 mokymai savivaldybėms pavaldžių įstaigų atstovams, kuriuose dalyvavo 781 asmuo.

Projekto partneris - Lietuvos statistikos departamentas, 2019 metais, papildė žemėlapij vienu nauju rodikliu ir reguliariai atnaujino jau įkeltus rodiklius bei vykdė tiek žemėlapio, tiek įkeltų rodiklių sklaidą nacionaliniuose ir tarptautiniuose leidiniuose, susitikimuose, konferencijose.

Atlikus Projekto sutarties keitimą, į Projektą buvo įtraukta nauja veikla – dviejų nuotolinio mokymosi kursų sukūrimas. Veiklą numatoma įgyvendinti iki 2020 m. II ketv. pab. Planuojama, kad nuotolinio mokymosi kursais iki 2020 metų pabaigos pasinaudos bent 250 asmenų.

2019 metais Projekto sąmoningumo didinimo kampanija (priemonė Nr. 6.1.6. „Parngti ir įgyvendinti sąmoningumo didinimo kampaniją“) įgyvendinta nebuvo, nes buvo nuspręsta sąmoningumo didinimo kampaniją sieti su naujomis Projekto veiklomis, būtent – su dviejų nuotolinio mokymosi kursų sukūrimu ir jų pristatymu bei sklaida Projekto tikslinėse grupėse, 2020 metais.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 6.3 „Organizuoti kasmetinius geriausių įgyvendintų lyčių lygybės priemonių, suplanuotų savivaldybės strateginiuose veiklos arba plėtros planuose, apdovanojimus“, veikla pradėta įgyvendinti 2019 m. balandžio mėn. Per šį laikotarpį - patobulinti ir atnaujinti konkurso nuostatai, išanalizuoti Europos moterų ir vyrų lygybės chartijos nuostatai, atnaujinta konkurso anketa, bendradarbiaujant su Lietuvos savivaldybių asociacija platinta informacija apie konkursą ir anketos išsiųstos visoms 60 savivaldybių.

2019 m. spalio mėnesį įvykdytas savivaldybių konkursas bei išrinktos savivaldybės – kandidatės nominacijoms. Savivaldybių merų mokymų metu savivaldybės apdovanotos už strateginiuose veiklos planuose numatytas ir įgyvendintas lyčių lygybės priemones:

- Joniškio rajono savivaldybė – už moterų ir vyrų lygybės priemones švietimo srityje;
- Šiaulių rajono savivaldybė – už savivaldybės politikų, administracijos darbuotojų bei darbdavių gebėjimų įgyvendinti moterų ir vyrų lygybę stiprinimą;

- Kauno miesto savivaldybė – už moterų ir vyrų lygybės priemonės užimtumo ir verslo srityse;
- Panevėžio miesto savivaldybė – už moterų ir vyrų lygybės priemonės gerinant savivaldos infrastruktūrą;
- Jonavos rajono savivaldybė – už moterų ir vyrų lygybės priemonės socialinėje, sveikatos ir sporto srityse;
- Raseinių rajono savivaldybė – už moterų ir vyrų lygybės viešinimą savivaldybėje ir už jos ribų bei už sistemingą veiklą į strateginius veiklos ir plėtros planus įtraukiant moterų ir vyrų lygių galimybių priemones;
- Kėdainių rajono savivaldybė apdovanojama kaip į strateginį veiklos planą daugiausia moterų ir vyrų lygybės priemonių įtraukusi savivaldybė.

Apdovanojimais viešinti Lietuvos savivaldybių asociacijos interneto puslapyje (<http://www.lsa.lt/naujienos/2019/11/29/apdo/>) ir LMLO Facebook paskyroje (<https://www.facebook.com/Lithuanian-Womens-Lobby-Lietuvos-moteru-lobistine-organizacija-514598598731684/>).

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 6.4 „Remti lyčių lygybės iniciatyvų, skatinančių nestereotipinį požiūrį į moteris ir vyrus, sklaidą ir įtvirtinimą visuomenėje“, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba bendradarbiaudama su SADM bei kitais partneriais, 2019 m. kovo 28 d. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmuose surengė šeštąją Nacionalinių lygybės ir įvairovės apdovanojimų ceremoniją. Apdovanojimų ceremonijos metu įteiktas ir lyčių lygybės apdovanojimas, skiriamas už nestereotipinio požiūrio į moteris ir vyrus sklaidą ir įtvirtinimą visuomenėje. Apdovanojimui gauti buvo nominuoti: portalas „[Nebebeda.lt](http://nebebeda.lt)“, projektas „Moterys, kūrusios Lietuvos valstybę“ ir profesorė Dalia Leinartė. Apdovanojimą laimėjo projektas „Moterys, kūrusios Lietuvos valstybę“. Renginys buvo tiesiogiai transliuojamas kanalu „LRT Plius“, sulaukė didelio nacionalinės žiniasklaidos dėmesio bei visuomenės susidomėjimo.

8 uždavinys. Plėtoti moterų ir vyrų lygybės statistinę informaciją, papildyti ją naujais, su kitomis valstybėmis palyginamais statistiniais rodikliais

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 8.1 „Rengti ir skelbti lyčių lygybės statistinę informaciją“ ir **8.2** „Plėtoti ir tobulinti lyčių lygybės statistiką darbo rinkos, švietimo, žemės ūkio, moterų verslumo srityse; rengti statistinę informaciją apie smurtą lyties pagrindu“, Lietuvos statistikos departamentas informavo, kad 2019 metais, lyčių lygybės statistinė informacija ir toliau buvo skelbiama Oficialiosios statistikos portalo Rodiklių duomenų bazėje (osp.stat.gov.lt/).

Metų eigoje, esama informacija buvo atnaujinta ir papildyta 10 naujų rodiklių pagal savivaldybę ir lytį šiose srityse: demografijos, migracijos, darbo rinkos, ekonominės galios, smurto artimoje aplinkoje. Papildomai, Oficialiosios statistikos portale, sukurta speciali teminė skiltis, kurioje pateikiama lyčių lygybės statistinė informacija (osp.stat.gov.lt/lyciu-lygybe) bei parengti ir portale paskelbti Jungtinių Tautų Organizacijos darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. rodikliai (5 tikslas – Lyčių lygybė) ir susiję Lietuvos rodikliai (osp.stat.gov.lt/nacionaliniai-darnaus-vystymosi-rodikliai). Intensyviai teikta ir skelbta Lietuvos statistika Eurostato (ec.europa.eu/eurostat/web/equality/data/database) bei Jungtinių Tautų Ekonomikos komisijos (UNECE) (unece.org/info/ece-homepage.html) portaluose.

Taip pat, 2019 metais, bendradarbiaujant su Latvijos ir Estijos statistikos institucijomis, gruodžio mėnesį išleistas skaitmeninis leidinys (anglų kalba) apie moteris ir vyrus Baltijos šalyse *Women and Men in the Baltic States* 2018

(osp.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=fa20eb678fe3495e89788d000bfec641), kur iame apžvelgtos demografinės, darbo rinkos tendencijos, švietimas, socialinė apsauga, dalyvavimas valstybės valdyme, informacinės technologijos, poilsis ir turizmas lyčių lygybės aspektu.

Lietuvos statistikos departamentas informavo, kad dalyvaudamas Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos projekte „Savivaldybės sėkmės kodas – lyčių lygybė“, toliau reguliariai plėtė ir naujino lyčių lygybės statistikos žemėlapi - Oficialiosios statistikos portale (osp.stat.gov.lt/interaktyvus-atlasas), pateikdamas statistinę informaciją pagal lytį ir savivaldybes.

KETVIRTASIS PROGRAMOS TIKSLAS Skatinti lyčių aspekto integravimą

ŠVIETIMO IR MOKSLO SRITYJE

9 uždavinys. Skatinti merginas ir vaikus rinktis „netradicines moterims ir vyrams“ studijų kryptis, profesijas

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 9.3 „Organizuoti mokiniams informacinius renginius, populiariančius lyčių lygybę“, Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras (toliau - LMNŠC) informavo, kad 2019 m. mokiniams buvo organizuoti informaciniai renginiai: "Lietuvos kariuomenė – merginų ir/ar vaikinų pasirinkimas" - 2 informaciniai renginiai ir „Renkuosi ATEITĮ – kodėl VGTU? Kodėl verta rinktis inžinerines studijas? Inžinerija – merginų ir /ar vaikinų pasirinkimas?" - 2 informaciniai renginiai.

Taip pat, LMNŠC bendradarbiaujant su Lygių galimybių plėtros centru suorganizavo 4 kvalifikacijos tobulinimo seminarus: „ Mokytojų vaidmuo plečiant profesines mokinių pasirinkimo galimybes“ bei 3 kvalifikacijos tobulinimo seminarus „Erdvės be stereotipų kūrimas švietime ir profesiniame konsultavime“, skirtus karjeros specialistams.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 9.4 „Pildyti rubriką Vyrų ne moterų profesijos – kur dėti kabelį Mokinių ugdymo karjerai informacinėje svetainėje www.mukis.lt“, Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras informavo, kad 2019 m. ši rubrika buvo sėkmingai pildoma nauja informacija.

11 uždavinys. Skatinti nediskriminacinį požiūrį į moteris ir vyrus vadovėliuose ir kitoje mokymo medžiagoje

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 11.1 „Atlikti 7 klasės pratybų sąsiuvinių užduočių analizę lygių galimybių aspektu ir pateikti rekomendacijas mokymo priemonių autoriams“, Nacionalinė švietimo agentūra informavo kad 2019 metais atliko pasirinktų 7 klasės istorijos dalyko pratybų sąsiuvinių užduočių analizę lygių galimybių aspektu ir parengė rekomendacijas, į ką atkreipti dėmesį, rengiant mokymo medžiagą, kad būtų išvengta neigiamų lyčių stereotipų vaizdavimo. Rekomendacijos bus pristatytos mokymo priemonių autoriams ir leidėjams.

SVEIKATOS APSAUGOS SRITYJE

12 uždavinys. Užtikrinti gimdos kaklelio, krūties, prostatos vėžio patikros galimybę ir informacijos apie tokią patikrą teikimą

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 12.1 „Skleisti mokslo įrodymais pagrįstą informaciją apie dalyvavimo prevencinėse programose privalumus, naudą moterų ir vyrų gyvenimo trukmei“, Sveikatos apsaugos ministerija informavo, kad 2019 metais visose savivaldybėse buvo išplėtotas savivaldybių visuomenės sveikatos biurų tinklas kuris, nuolat informuoja gyventojus apie dalyvavimo prevencinėse programose galimybes bei dalyvavimo privalomus. Atkreiptinas dėmesys, kad kai kurie biurai organizuoja pavėžėjimo paslaugas atokiau gyvenantiems Lietuvos savivaldybių gyventojams, taip sudarant galimybę atlikti praktiką.

Taip pat, 2019 metais, toliau buvo įgyvendintas tęstinis projektas - „Naujų sveikos gyvensenos paskatų sukūrimas ir prevencijos stiprinimas, skirtas Lietuvos gyventojų sveikatos netolygumų, mirtingumo rodiklių nuo gimdos kaklelio, krūties ir storosios žarnos vėžio mažinimas bei sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir prieinamumo tikslinėms grupėms didinimui bei sveiko senėjimo skatinimui.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 12.2 „Įgyvendinti gimdos kaklelio ir krūties vėžio prevencines programas“, Sveikatos apsaugos ministerija informavo, kad 2019 metais asmenų, pasitikrusių nuo gimdos kaklelio vėžio skaičius siekė 122 tūkst. ir pasitikrusių nuo krūties vėžio – 116 tūkst. asmenų. Abu pasitikrusių asmenų skaičiai viršijo numatytą skaičių.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 12.3 „Įgyvendinti priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programą“, Sveikatos apsaugos ministerija informavo, kad 2019 metais asmenų, pasitikrusių nuo priešinės liaukos vėžio skaičius siekė 89 tūkst.

KULTŪROS SRITYJE

14 uždavinys. Vertinant šalies kūrėjų indėlį į kultūrą ir meną, skatinti laikytis lyčių lygybės principo ir 15 uždavinys. Skatinti didesnę vyrų dalyvavimą kultūrinėse iniciatyvose

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 14.1 „Informuoti ekspertus, vertinančius projektų paraiškas, apie būtinybę laikytis lyčių lygybės principo vertinant pateiktas projektų paraiškas“ Kultūros ministerija informavo, kad 2019 metais ekspertai, vertinantys paraiškas projektų finansavimui gauti iš Kultūros rėmimo fondo, posėdžių metu buvo nuolat informuojami apie būtinybę laikytis lyčių lygybės principo vertinant pateiktas projektų paraiškas.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 15.1 „Informuoti kultūros projektus vykdančias įstaigas apie vyrų aktyvumo skatinimo kultūros srityje svarbą“, Kultūros ministerija atkreipė dėmesį, kad pastaraisiais metais kino industriją palietė ne vienas seksualinio priekabiavimo skandalas, tame tarpe ir Lietuvoje. Todėl 2019 m. didesnis dėmesys lygių galimybių kultūros srities kontekste buvo skirtas ne šios priemonės įgyvendinimui, bet seksualinio priekabiavimo prevencijai Lietuvos kino industrijoje.

Bendradarbiaujant su Lygių galimybių plėtros centru ir Lietuvos žmogaus teisių centru, Lietuvos kino centras 2019 m. atliko kelių etapų projektą seksualinio priekabiavimo prevencijai kino industrijoje. Projektą sudarė kino industrijos apklausa ir mokymai kino

industrijos dalyviams. Išanalizavus gautus duomenis, buvo pateiktos išvados bei rekomendacijos dėl tolimesnių veiksmų, kurių galėtų imtis Lietuvos kino centras, užtikrinant, saugesnę aplinką visiems kino industrijoje dalyvaujantiems asmenims.

Plačiau apie projektą: <http://www.lkc.lt/2019/04/startuoja-seksualinio-priekabiavimo-prevencijos-kino-industrijoje-projektas/>

Pateiktos išvados bei rekomendacijos (pateikiami ir susiję dokumentai):<http://www.lkc.lt/2019/10/salies-kino-industrijai-siulomi-seksualinio-priekabiavimo-problemos-sprendimai/>

Papildomai informuota, kad 2018 m. pabaigoje Lietuvos kino centras parengė rekomendacijas filmų gamintojams dėl sutarčių su kūrybiniu ir techniniu personalu nuostatų, kuriomis siekiama šalims nustatyti abipusius įsipareigojimus dėl lygybės ir nediskriminavimo užtikrinimo. Su šiomis rekomendacijomis galima susipažinti čia: <http://www.lkc.lt/wp-content/uploads/2018/11/Lietuvos-kino-centro-rekomendacijos-filmu-gamintojams.pdf>

Taip pat, Lietuvos kino centro pasirašomose filmų parengiamųjų ir gamybos darbų bei kino kultūros sklaidos projektų valstybinio finansavimo sutartyse buvo įtrauktas punktas, įpareigojantis kino projekto vykdytoją „Užtikrinti orią ir pagarbią darbo aplinką, suteikti visiems jam atsakingiems ir (arba) jo samdomiems asmenims lygias teises ir galimybes nepaisant jų lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės ar religijos, užtikrinti, kad visi Vykdytojo samdomi asmenys filmavimo aikštelėje ir už jos ribų kuriant Filmą nepatirtų jokio priekabiavimo ir diskriminacijos, laikytis visų Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytų reikalavimų dėl lygybės ir nediskriminavimo užtikrinimo“.

APLINKOS APSAUGOS SRITYJE

16 uždavinys. Didinti visuomenės informuotumą aplinkos klausimais

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 16.1 „Vykdyti visuomenės informavimą, formuojant gyventojų aplinkosauginį sąmoningumą ir į visuomenės informavimo projektus integruoti lyčių lygybės aspektą, stebint skirtingus moterų ir vyrų vartojimo įpročius, jų suvokimą ir informuotumo lygį“, Aplinkos apsaugos ministerija informavo, kad 2019 metais buvo, įvairiomis sklaidos priemonėmis, aktyviai vykdomas visuomenės informavimas aktualiomis aplinkosaugai temomis.

17 uždavinys. Skatinti nevyriausybinį organizacijų aktyvumą aplinkos srityje integruojant lyčių aspektą

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 17.1 „Rengti seminarus vietos bendruomenėse darnaus vystymosi ir klimato kaitos temomis, integruojant lyčių lygybės aspektą“, Aplinkos apsaugos ministerija informavo, kad 2019 metais aktyviai rengė seminarus vietos bendruomenėms darnaus vystymosi ir klimato kaitos temomis, integruojant lyčių lygybės aspektą. 2016 - 2019 m. laikotarpiu (36 mėnesius) buvo vykdomas projektas - "Praktiniai seminarai vietos bendruomenėse apie darnų vystymąsi ir aplinkos suvokimą lyčių lygybės aspektu". Jo įgyvendinimo metu, viso suorganizuotas 31 seminaras temomis "Tausus

vartojimas darnaus vystymosi kontekste" ir "Gyvenamosios aplinkos ekologija ir jos pritaikymas" bei sukurtas pažintinis vaizdo siužeto ciklas/filmas tema - "Vietos bendruomenės apie darnų vystymąsi ir aplinkos suvokimą lyčių lygybės aspektu". Baigiamasis Projekto renginys - 32-asis seminaras, vyko vieno didžiausių vasaros festivalių visai šeimai - *Laisvės pikniko* - metu 2019 m. rugpjūčio 24 d. Kauno Nemuno saloje. Ši vieta pasirinkta siekiant į baigiamąjį seminarą pritraukti kuo platesnę įvairaus amžiaus ir pomėgių auditoriją bei siekiant atkreipti dėmesį į skirtingus vyrų ir moterų aplinkos suvokimo aspektus. Atkreiptinas dėmesys, kad vis dar išlieka tendencija jog aplinkosaugos ir susijusiais klausimais, moterys išlieka aktyvesnės nei vyrai.

KRAŠTO APSAUGOS SRITYJE

18 uždavinys. Didinti specialistų, galinčių konsultuoti ir mokyti moterų ir vyrų lygybės klausimais ir dirbti tarptautinėse misijose patarėjais, skaičių

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 18.1 „Į Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos mokomųjų dalykų programas įtraukti moterų ir vyrų lygių galimybių temas“, LR Krašto apsaugos ministerija informavo, kad Siekiant įgyvendinti Veiksmų plano priemonę buvo atlikti šie veiksmai:

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos (toliau – LKA) kariūnams studijų metu dėstomi dalykai, buvo orientuoti į lyčių santykių geresnį suvokimą ir tinkamų profesinių kompetencijų, būtinų užtikrinant moterų ir vyrų lygias galimybes krašto apsaugos sistemoje:

- III kurso kariūnams per Bazinį karininko kursą yra dėstomas dalykas „Taikos ir krizių valdymo operacijos“. Taip pat, kariūnams dėstomos temos apie Jungtinių Tautų Organizacijos struktūrą, veiklą, pagrindinius dokumentus metu, ypatingas dėmesys skiriamas Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijai Nr. 1325 (2000) dėl moterų, taikos ir saugumo. Dalį dalyko dėstė vizituojantis dėstytojas, turintis išskirtinių kompetencijų apie lyčių santykius ginkluotuose konfliktuose. 2019 m. LKA dėstė Dublino universiteto (Airija) doc. dr. Heidi Riley.
- Visiems kariūnams per Bazinį karininko kursą yra dėstomas etikos ir etiketo dalykas: ugdomos karininkų profesinės etikos kompetencijos, apimančios ir atsakomybę bei gebėjimą savo veikloje vadovautis moterų ir vyrų lygių galimybių principais.
- Bakalauro studijų programose užsienio kalbų dėstytojai moko kariūnus neutralios lyčių požiūriu anglų kalbos terminijos.
- Bakalauro studijų programose, III kurso kariūnams dėstomas dalykas – tarptautinė humanitarinė teisė: aptariamas platus su lyčių santykiais susijęs teisinių problemų spektras, apimantis šiuolaikinių kovos metodų taikymo pasekmes, karininkų pareigas okupuotų teritorijų civiliams, internuotiems civiliams ir karo belaisviams.
- Bakalauro studijų Visuomenės saugumo ir Politikos mokslų studijų programose yra dėstomi saugumo studijų dalykai, kuriuose išsamiai aptariama lyčių santykių dimensija tarptautiniuose santykiuose ir formuluojant bei įgyvendinant saugumo ir gynybos politiką.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 18.2 „Rengti specialistus, galinčius konsultuoti ir mokyti moterų padėties ginkluotuose konfliktuose klausimais bei dirbti tarptautinėse operacijose (misijose) moterų ir vyrų lygių galimybių reikalų patarėjais“, LK Gynybos štabo atstovai į tarptautines operacijas (misijas) vykstantiems kariams skaitė paskaitas (kiekvienos trukmė – 1 val.) apie Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1325 (2000) dėl moterų, taikos ir saugumo ir apie kitų su ja susijusių rezoliucijų reikalavimus ir įgyvendinimo priemones. Paskaitos buvo skaitomos kariams, besirengiantiems tarptautinėms operacijoms (misijoms) Afganistane, Malyje, Somalyje, Kosove, Turkijoje, Viduržemio jūros regione. Šias paskaitas išklausė iš viso 152 kariai, iš jų 12 moterų ir 140 vyrų. Paskaitų metu, išdėstyti pagrindiniai kultūriniai, socialiniai ir ekonominiai reikalavimų vyrams ir moterims, berniukams ir mergaitėms skirtumai, principai bei galimos įvairių situacijų pasekmės. Klausytojai buvo supažindinti su lyčių aspektų tarptautinėse operacijose svarba, pagrindiniais terminais ir sąvokomis, moterų ir vaikų padėtimi karinių konfliktų regione ir konkrečios operacijos rajone, taikdarių veiksmis galinčiais pakeisti situaciją, ir kt.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 18.4 „Itraukti moterų padėties ginkluotose konfliktuose temas į karių ir civilių mokymus, rengiamus prieš misijas“, LR Krašto apsaugos ministerija informavo, kad 2019 m. į patarėjų lyčių klausimais rengimo kursą (angl. GENAD Gender advisor course) Švedijoje nebuvo išsiųstas nė vienas specialistas, tačiau pagal Veiksmų planą 2020 m. į šiuos kursus numatoma siųsti vieną specialistą.

TEISINGUMO PRIEINAMUMO SRITYJE

19 uždavinys. Gerinti visuomenės, ypač kaimo moterų, informuotumą apie teisių gynimo priemones, įskaitant galimybę gauti nemokamą teisinę pagalbą

Teisingumo ministerija informavo, kad 2019 m. ir toliau buvo prisidėta prie šioje programoje numatyto 19 uždavinio, vykdam kituose planavimo dokumentuose numatytas priemones.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba ir toliau vykdė gyventojų informavimą apie Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos (toliau – tarnyba) teikiamas paslaugas. 2019 m. informacija apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą (jos teikimo sąlygos ir tvarka) buvo skelbiama tarnybos ir Teisingumo ministerijos interneto svetainėse www.tm.lrv.lt, www.teisinepagalba.lt/ ir <http://vgtpt.lrv.lt/>.

Pažymėtina, kad už pirminės teisinės pagalbos teikimą ir organizavimą yra atsakingos savivaldybės, kurios, be kita ko, vykdo ir visuomenės informavimo apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą priemones. Dažniausiai jų pasirenkami visuomenės informavimo būdai buvo: informacijos pateikimas skelbimų lentose, stenduose, plakatų eksponavimas viešose vietose, informacijos publikavimas savivaldybių interneto puslapiuose, lankstinukų ir kitos informacinės medžiagos platinimas, informacinių pranešimų žiniasklaidoje skelbimas ar susitikimų su gyventojais organizavimas. Detalesnę informaciją apie kiekvienos savivaldybės vykdytas informavimo apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą bei priemones - viešinama tarnybos interneto svetainėje <http://vgtpt.lrv.lt/>, skiltyje Veiklos ataskaitos.

Tarnyba, vykdydama savo 2019 m. veiklos plane numatytus veiksmus, trimis skirtingomis formomis išplatino informaciją nevyriausybinėms organizacijoms, savivaldybėms, gyventojams: 695 vnt. plakatų, 17 650 vnt. lankstinukų ir skaidres (apie mediaciją). Taip pat metų eigoje buvo skelbti pranešimai apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą įvairiose žiniasklaidos priemonėse: interneto svetainėje „Šilo karčema“ paskelbtas pranešimas „Advokatų atsakomybė yra didžiausia“ (https://www.silokarcema.lt/naujiena/10635_advokatu-atsakomybe-yra-didziausia.html); išspausdintas straipsnis dienraštyje „Klaipėda“ - „Teisinių rūpesčių turintiems žmonėms padeda valstybės skirti advokatai“ (<https://klaipeda.diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/teisiniu-rupesciu-turintiems-zmonems-padeda-valstybes-skirti-advokatai-934294>); interneto svetainėje „Širvintų kraštas“ paskelbti du straipsniai - "Ginčų sprendimo alternatyva šeimos ginčiuose" (<https://www.sirvinta.net/naudinga-informacija/mediacija-gincu-sprendimo-alternatyva-seimos-gincuose/>) ir „Valstybės garantuojama teisinė pagalba – kas tai?“ (<https://www.sirvinta.net/naudinga-informacija/valstybes-garantuojama-teisine-pagalba-kas-tai/>); interneto svetainėje „Šilalės artojas“ paskelbti du straipsniai - "Ginčų sprendimo alternatyva šeimos ginčiuose" (<http://silales-artojas.lt/naujienos/aktualijos/2608-gincu-sprendimo-alternatyva>) ir „Valstybės garantuojama teisinė pagalba – kas tai?“ (<http://silales-artojas.lt/naujienos/aktualijos/2609-valstybes-garantuojama-teisine-pagalba-kas-tai>); interneto svetainėje „Rinkos aikštė“ paskelbtas straipsnis „Valstybės garantuojama teisinė pagalba – kas tai?“ (<http://www.rinkosaikste.lt/naujienos/aktualijos/valstybes-garantuojama-teisin-pagalba-kas-tai>).

TARPTAUTINIO BENDRADARBIAVIMO SRITYJE

20 uždavinys. Didinti Lietuvos indėlį tarptautinių organizacijų veikloje, susijusioje su moterų ir vyrų lygybės politikos įgyvendinimu, ir skleisti Lietuvos gerąją patirtį

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.1 „Skirti lėšų moterų NVO narystės mokesčiui ir veiklai Europos Sąjungos moterų organizacijų asociacijoje „European Women's Lobby“, 2019 metais, SADM, kaip ir kasmet, siekdama įgalinti skėtinės organizacijos, apjungiančios Lietuvos nevyriausybinės moterų organizacijas – Lietuvos moterų Lobistinė organizacija, tolimesnę narystę bei veiklą „European Women's Lobby“ asociacijoje, sumokėjo narystės mokesťį.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.3 „Dalyvauti Lietuvos kandidatavimo į Jungtinių Tautų Moterų įgalinimo padalinio vykdomąją tarybą 2020–2022 m. rinkimų kampanijoje“, Užsienio reikalų ministerija informavo, kad 2019 m. gegužės 7 d. Lietuva buvo išrinkta į UN Women Vykdomąją tarybą 2020-2022 m. laikotarpiui. Lietuvos išrinkimas į šį svarbų lyčių lygybės užtikrinimo padalinį Jungtinėse Tautose suteiks galimybę dar aktyviau tęsti Lietuvos įsitraukimą lyčių lygybės ir moterų įgalinimo temomis, kurios yra vienos iš prioritetinių visose tarptautinėse organizacijose, įskaitant ir Jungtines Tautas.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.4 „Užtikrinti pasirengimą Jungtinių Tautų Moterų padėties komisijos sesijoms ir dalyvavimą jose“, 2019 m. rugpjūčio mėn. buvo pateikti atsakymai į papildomus klausimus, gautus iš Jungtinių Tautų moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto.

2019 m. spalio 31 d. Lietuvos vyriausybinė delegacija, kuriai vadovavo socialinės apsaugos ir darbo viceministras Eitvydas Bingelis, dalyvavo Lietuvos šeštojo periodinio pranešimo dėl Jungtinių Tautų Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims įgyvendinimo Lietuvoje svarstyme, kuris vyko Ženevoje (Šveicarijos Konfederacija).

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.5 „Vykdyti Lietuvos įsipareigojimus dėl Jungtinių Tautų konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo“ Užsienio reikalų ministerija pažymėjo, kad 2019 m. kovo 27 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarime buvo patvirtinta prof. D. Leinartės kandidatūra į Jungtinių Tautų Moterų diskriminacijos panaikinimo komitetą (CEDAW). Patvirtinus profesorės kandidatavimą - pradėta vykdyti jos rinkiminė kampanija. Per Lietuvos nuolatinės misijos Jungtinėse Tautose Niujorke bei Ženevoje valstybėms narėms išplatintos notos apie Lietuvos kandidatę ir paprašyta valstybių paramos. 2019 m. spalio 8 d. kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija Lietuvos kandidatė pristatyta užsienio valstybių ambasadoriams, akredituotiems Lietuvoje. 2019 m. gruodžio 9-13 d. suorganizuotas D. Leinartės vizitas į Niujorką, kurio metu įvyko 60 dvišalių susitikimų su JT valstybių narių atstovais.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.6 "Pristatyti Lietuvos kandidatę (-ą) Tarptautinei lyčių lygybės prizo nominacijai", 2019 metais Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, įvertindama ilgametį prof. D. Leinartės darbą siekiant įtvirtinti lyčių lygybę tiek Lietuvoje tiek tarptautiniu mastu - pateikė jos kandidatūrą Tarptautinei lyčių lygybės prizo nominacijai.

Viso buvo pateikta 300 kandidatūrų iš viso pasaulio ir nors profesorė šio prizo nelaimėjo, tačiau jos neeilinių pasiekimų dėka ji buvo laikoma išskirtinai vertu kandidatu.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.7 „Vykdyti Lietuvos įsipareigojimus dėl Jungtinių Tautų konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo“, 2019 metais, gavus naujai parengtas Jungtinių Tautų Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto rekomendacija dėl JT konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo Lietuvoje įgyvendinimo (CEDAW) rekomendacijas Lietuvai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos iniciatyva, jos buvo išverstos į lietuvių kalbą bei išplatintos.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.9 „Atlikti Jungtinių Tautų Pekino veiksmų platformos pagal dvylika sričių ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. vykdymo vertinimus“, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos užsakymu 2019 m. buvo atliktas tyrimas, remiantis visuomenės nuomonės apklausa, „Moterų ir vyrų padėties skirtumai Lietuvoje“. Tyrimui atlikti buvo sukurtas klausimynas, matuojantis 95 požymius apie skirtingus gyvenimo aspektus (bendrą požiūrį į lyčių lygybę; situacijos pokytį; respondento turimas galimybes rūpintis sveikata; požiūrį į seksualinių paslaugų teikimą; socialinių problemų Lietuvoje išskyrimą) bei 13 sociodemografinių požymių (amžius, lytis, šeiminė padėtis, vaikų skaičius, nepilnamečių vaikų skaičius namų ūkyje, išsimokslinimas, namų ūkio tipas, pajamos vienam namų ūkio nariui, socialinė padėtis, darbo valandų skaičius, būsto tipas, gyvenamoji vieta, apskritis).

Tyrimo rezultatai panaudoti 2019 m. rengiant Lietuvos periodinę ataskaitą dėl Jungtinių Tautų Pekino veiksmų platformos įgyvendinimo Lietuvoje.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.14 „Įgyvendinti Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai projektus, skirtus Europos Sąjungos Rytų partnerystės ir besivystančioms valstybėms, bei kitas iniciatyvas lyčių lygybės srityje“, Užsienio reikalų ministerija informavo, kad 2019 m. buvo įgyvendinti šie projektai:

PROJEKTAI SAKARTVELE

- Finansuotas Lietuvos vaikų ir jaunimo centro Sakartvele įgyvendintas projektas „Taip! Ji gali!“. Projektu siekta suteikti Telavi ir Tianeti savivaldybių moksleivėms žinių ir gebėjimų, reikalingų sėkmingo savarankiško gyvenimo kūrimui ir visaverčiam savęs realizavimui.
- Finansuotas Pilietinės plėtros jaunimo centro (The Youth Center for Civil Development) įgyvendintas projektas „Lyčių aspekto integravimas vietos lygiu - moterų socialinio ir ekonominio įgalinimo regioninei plėtrai skatinimas“. Projektu siekta skatinti Sakartvelo aukštikalnių gyventojų, etninių mažumų ir šalies viduje perkeltųjų moterų socialinę ir ekonominę raidą, stiprinant valdžios institucijų ir pilietinių visuomeninių organizacijų gebėjimus bei remiant politikos, skatinančios moterų įgalinimą, įgyvendinimą.

PROJEKTAI AZERBAIDŽANE

- Finansuota organizacijos „Vieninga pagalba Azerbaidžanui“ (UAFA). Įgyvendinta moterų administruojama, visą apimanti, į vaikus nukreipta ikimokyklinio ugdymo programa. Tikslas - įgalinti moteris kurti savo ikimokyklines priežiūros įstaigas. Azerbaidžano Kurdam ir regiono moterims suteiktos pradinės žinios, reikalingos ikimokyklinių ugdymo centrų administravimui bei padėta įsigyti pradinę įrangą, reikalinga tokių centrų veiklai.

PROJEKTAI MOLDOVOJE

- Informacinių technologijų plėtros asociacijos „EDUCAT“ įgyvendintas projektas „GirlsGoIT“, kuriuo siekta suteikti merginoms ir jaunoms moterims įgūdžių STEM sektoriuje ir taip užtikrinti jų geresnes švietimo ir karjeros galimybes.
- Vystymosi ir socialinių iniciatyvų instituto „Vittorul“ įgyvendintas projektas „Regioninė plėtra užtikrinant lygias galimybes“, kuriuo siekta remti regioninę plėtrą skatinant moterų socialinę ir ekonominę veiklą.

PROJEKTAI DRAMBLIO KAULO KRANTE

- VšĮ Lietuvos inovacijų centro įgyvendintas projektas „Moterų inovatyvaus verslo plėtra Dramblio Kaulo Krante (Expand Ivory Coast)“. Projektu siekta mažinti moterų ir vyrų nelygybę Dramblio Kaulo Krante bei gerinti moterų ekonominę bei socialinę padėtį įgyvendinant priemones, įgalinančias moteris kurti bei plėtoti inovatyvų verslą.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.15 „Pirmininkauti Demokratijų bendrijos darbo grupei „Moterys ir demokratija“, kartu su tarptautinėmis demokratijos plėtros organizacijomis organizuoti renginius ir projektus“, Užsienio reikalų ministerija informavo, kad 2019 m. Lietuva inicijavo ir vadovavo dviem Demokratijų bendrijos (toliau – DB) Moterų ir demokratijos darbo grupės susitikimams, kuriuose buvo aptarta grupės plėtra (nauja grupės nare tapo Korėjos Respublika), projektai (baigtas projektas dėl moterų įtraukimo į taikos palaikymą) ir pasirengimas paraštiniam renginiui „Moterų politinis dalyvavimas vietos valdžioje“. Pastarasis renginys Lietuvos pastangomis įvyko JT Generalinės Asamblėjos paraštėse Niujorke. 2019 m. spalio 16 d. Jame kalbėjo DB Generalinis Sekretorius, Lietuvos URM atstovė, Ukrainos Charkovo regiono gubernatorė, Gambijos sostinės merė, UNDP bei UN Women atstovės. Paraštinio renginio rezultatai bei

tolimesni Moterų ir demokratijos darbo grupės veiklos planai buvo aptarti moterų ambasadorių susitikime 2019 m. spalio 31 d. Varšuvoje.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.16 „Koordinuoti Lietuvos pasisakymus Jungtinėse Tautose, kitų tarptautinių organizacijų sesijose, debatuose, įvairiose iniciatyvose ir prisidėti prie lyčių lygybės bei moterų įgalinimo pasaulyje skatinimo“, Užsienio reikalų ministerija informavo, 2019 m. vasario 27 d. URM Politikos direktorė ambasadorė A. Skaisgirytė JT Žmogaus teisių tarybos (ŽTT) 40-osios sesijos atidarymo sesijoje pristatė Lietuvos kandidatavimo į ŽTT 2022-2024 m. prioritetus: lyčių lygybė, moterų ir mergaičių teisių apsauga, žurnalistų ir žmogaus teisių gynėjų saugumas, vaikų ir neįgaliųjų teisės, išraiškos, susirinkimų ir asociacijų laisvė.

2019 m. JT ŽTT 40-ojoje sesijoje Lietuva kartu su Prancūzija ir Rumunija organizavo paraštinį renginį apie moterų ir mergaičių ekonominį įgalinimą ir švietimą, kuriame pasisakė JT Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto narė prof. D. Leinartė. Lietuva taip pat kosponsorioavo Jordanijos, UNESCO, Taikos universiteto, UN Women, Austrijos, Estijos, Kosta Rikos, Graikijos, Moldovos ir kt. valstybių renginį apie moterų vaidmenį taikos užtikrinime ir daugiašališkumo stiprinime. Šioje sesijoje Lietuva prisijungė prie Meksikos ir Suomijos parengto bendrojo pasisakymo Tarptautinei moterų dienai pažymėti.

2019 m. kovo 14 d. JT Moterų teisių komisijos sesijos paraštėse Niujorke buvo surengtas JT žurnalistų saugumo draugų grupės (kuriai priklauso ir Lietuva) tematinis renginys „*Journalism and the empowerment of women: new challenges in the digital world*“.

2019 m. birželio 18 d. UNESCO būstinėje Paryžiuje surengtas renginys moterų žurnalisčių saugumo tema „Kovojant su priekabiavimu prieš moteris žurnalistes internete“, prie kurio organizavimo prisidėjo ir Lietuvos atstovybė prie UNESCO.

2019 m. birželio 25 d. JT ŽTT 41-oje sesijoje vyko Lietuvos, Austrijos ir Vokietijos bei Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro (VŽTK) biuro ir UN WOMEN organizuotas paraštinis renginys dėl prekybos moterimis ir mergaitėmis globalios migracijos kontekste, kuriame viena iš kalbėtojų buvo prof. D. Leinartė, JT Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto narė. Birželio 28 d. vyko visos dienos diskusija dėl moterų teisių, kurios metu buvo perskaitytas Lietuvos parengtas NB8 šalių pasisakymas dėl vyresnių moterų teisių ir jų ekonominio įgalinimo. 41-oje sesijoje Lietuva kosponsorioavo rezolucijas: dėl pastangų kovoti su visų formų smurtu prieš moteris ir mergaites didinimo: kovojant su smurtu prieš moteris ir mergaites darbo aplinkoje ir užtikrinant jo prevenciją; dėl moterų ir mergaičių diskriminacijos panaikinimo.

JT Generalinės asamblėjos 74-osios sesijos III-ajame komitete (2019 m. spalį – lapkritį) Lietuva kosponsorioavo 22 rezolucijas, tarp kurių viena rezolucija dėl kaimo moterų teisių užtikrinimo. Lietuva šioje sesijoje prisijungė prie NB8 bendrojo pasisakymo dėl moterų padėties (parengto Suomijos).

2019 m. lapkričio 25 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pirmą kartą ir URM - jau ketvirtus metus prisijungė prie tarptautinės „Nušviesk pasaulį oranžine spalva“ („Orange the World“) akcijos, kuri pažymi Tarptautinę kovos su smurtu prieš moteris dieną bei ta proga nušviesdamos savo pastatą oranžine spalva. URM kvietimu, savo pastatus taip pat nušvietė Lietuvos diplomatinės atstovybės užsienyje. URM iniciatyva prie akcijos pirmą kartą prisijungė ir užsienio šalių diplomatinės atstovybės Lietuvoje.